

ATLANTIDA

DEJVID GIBINS

Prevela

Leticija Martini

■ Laguna ■

Naslov originala

David Gibbins

ATLANTIS

Copyright © 2005 David Gibbins

Translation Copyright © 2006 za srpsko izdanje, LAGUNA

Moćno carstvo vladalo je nekada većim delom sveta. Vladari tog carstva živeli su u ogromnom gradu-tvrđavi izgrađenom uz more, u velikom lavirintu dotad neviđenih hodnika. Bili su vrlo vešti u radu sa zlatom i slonovačom i neustrašivi borci s bikovima. Ali tada, zbog prkošenja Posejdonu, bogu mora, ceo grad-tvrđava progutan je u velikom potopu, a njegovi stanovnici nikad više nisu viđeni.

Današnja karta Sredozemlja

0 200 400km

PROLOG

Starac je zastao i podigao glavu, zadivljen kao i prvi put kad je stajao pred hramom. U njegovoj rodnoj Atini ništa poput ovoga još nije bilo sagrađeno. Visoko iznad njega ogromni portal izgledao je kao da na njemu leži teret čitavog neba, a divovski stubovi pod mesečinom bacali su senku daleko oko hrama, prema svetlucavom pustinjskom bespuću. U unutrašnjosti su se nazirali redovi velikih stubova koji su se uzdizali unutar prostranog predvorja; površina im je bila prekrivena hijeroglifskim natpisima i ogromnim ljudskim likovima, jedva vidljivim na treperavom svetlu baklje. Jedini nagoveštaj onoga što se nalazilo dalje bio je šapatavi, ledeni povetarac koji je donosio ustajali miris tamjana, kao da je neko upravo otvorio vrata dugo zatvorene grobnice. Starac je i protiv volje zadržao, njegov filozofski stav na trenutak je uzmakao pred nerazumnim strahom od nepoznatog, pred strahom od snage bogova koje nije mogao da umiri i koje nije zanimala dobrobit njegovih ljudi.

„Dođi, Grče.“ Reči su šištale iz tame dok je pratilac pripaljivao svoju baklju na jednoj od vatri na zidu, a sve jači plamen otkrivao vitko, žilavo telo, prekriveno samo komadom tkanine oko struka. Tapkao je dalje, treperavi plamen bio je jedini nagoveštaj njegovog kretanja. Kao i obično, stao je ispred ulaza u svetište i nestrpljivo čekao starca čiji ga je pogrbljeni lik pratio kroz predvorje. Pratilac

je osećao samo prezir prema ovom *Helenu*, ovom Grku ćelave glave i raščupane brade koji ga je svake noći svojim beskonačnim pitanjima zadržavao u hramu dugo posle propisanog radnog vremena. Pišući po svojim svicima, Grk je radio nešto što je dolikovalo samo sveštenicima.

Pratiočev prezir sada se pretvorio u gađenje. Tog jutra njegov brat se ponovo vratio iz Naukratisa, obližnje vrlo prometne luke, gde su se smeđe poplavne vode Nila izlivala u veliko Središnje more. Set je bio pokunjen i očajan. Poverio je balu tkanine iz očeve radionice u Fajumu grčkom trgovcu koji sada tvrdi da se izgubila u brodolomu. Podozrevali su da će lukavi Grci iskoristiti njihovo nepoznavanje trgovine. Njihova sumnjičavost sada je prerasla u mržnju. Bila je to poslednja nada za bekstvo od napornog života u hramu, tek nešto boljem od života pavijana i mačaka koji su izvirivali iz tamnih, skrovitih mesta iza stubova.

Pratilac je zlobno zurio u starca dok mu je prilazio. Zakonodavac, tako su ga zvali.

„Pokazaću ti“, prošapta pratilac sam sebi, „šta moji bogovi misle o tvojim zakonima, ti Grče.“

Prizor iz unutrašnjosti svetilišta nije mogao biti u većoj suprotnosti sa zastrašujućom raskoši predvorja. Hiljade iglica svetlosti, kao svici u noći, izvirivale su iz glinenih uljanih svetiljki oko čitave odaje isklesane iz živog kamena. S tavanice su visile bogato obrađene bakarne kadionice s tamjanom, dok su krivudave perjanice dima tkale sloj izmaglice preko čitave prostorije. U zidovima su se videla udubljenja nalik pogrebnim komorama nekropole; samo što nisu bila ispunjena leševima umotanim u zavoje i urnama s pepelom, već visokim otvorenim posudama punim svitaka papi-rusa. Dok su se muškarci spuštali niz stepenice, pojačavao se teški miris tamjana, a tišinu je prekinulo sve razgovetnije mrmljanje. Ispred njih su se dizala dva stuba s orlovskim glavama koji su služili kao dovratnici velikih bronzanih vrata što su se otvorila prema njima.

S druge strane vrata, okrenuti prema pridošlicama, pružali su se poravnati redovi muškaraca. Neki su sedeli prekrštenih nogu na prostirkama od trske, odeveni samo u tkaninu oko struka, svi

pogrbljeni nad niskim stolovima. Neki su prepisivali iz otvorenih svitaka, drugi su zapisivali diktate sveštenika u crnim haljinama. Njihovo diktiranje upola glasa stvaralo je tiho, neujednačeno mrmljanje koje se čulo dok su silazili. Ovo je bila pisarnica, odaja znanja, ogromna riznica zapisanog i zapamćenog znanja prenošenog sa sveštenika na sveštenika od početka istorije, čak od pre graditeljâ piramida.

Pratilac se povukao u senku stepeništa. Ulazak u odaje bio mu je zabranjen, a sada je počinjalo dugo čekanje sve do trenutka kada će biti potrebno da Grka isprati napolje. Ali ove večeri, umesto viščasovnog dosađivanja u sumornoj srdžbi, pokazivao je zlobno zadovoljstvo zbog događaja planiranih za tu noć.

Starac se progurao pored njega, željan da nastavi s radom. Ovo mu je bila poslednja noć u hramu, poslednja prilika da shvati tajnu koja ga je opsedala još od prethodne posete. Sutra počinje Svečanost Tota koja će trajati mesec dana, kada je svim pridošlicama zabranjen ulazak u hram. Znao je da stranac više nikada neće moći da računa na prijem kod velikog sveštenika.

Grk je žurno, spotičući se, ušao u prostoriju. Pisaljke i svitak bučno su mu pali, što je pisare na trenutak omelo u radu. Uzrujan, promrmljao je nešto s pogledom punim izvinjenja, pre nego što se sagnuo, pokupio stvari i provukao između muškaraca do spojene prostorije na zadnjem kraju odaje. Sagnuo se pod niskim dovratkom i seo na prostirku od trske. Samo zahvaljujući pređašnjim posetama mogao je posumnjati da pred njim u tami možda neko sedi.

„Solone Zakonodavče, ja sam Amenhotep, visoki sveštenik.“

Glas je bio jedva čujan, malo glasniji od šapata i zvučao je staro poput bogova. Ponovo je progovorio.

„Došao si u moj hram u Saisu i ja te primam. Tražiš znanje i ja ću dati onoliko koliko bogovi žele da saopšte.“

Posle formalnog pozdrava Grk brzo namesti belu haljinu preko kolena i pripremi svitak. Amenhotep se nagnu iz mraka napred, tek toliko da mu treperavi stub svetlosti obasja lice. Solon ga je video već mnogo puta, ali mu je taj prizor i dalje u duši izazivao jezu. Izgledao je bestelesno, kao osvetljena kugla obešena u mraku,

kao neka avet koja vreba s ivice podzemnog sveta. Bilo je to lice mladića zaustavljenog u vremenu, kao da je mumificirano; koža mu je bila zategnuta i skoro providna, gotovo kao pergament, a oči prekrivene belim sjajem slepila.

Amenhotep je bio star i pre nego što se Solon rodio. Govore da ga je posetio i Homer u vreme Solonovog pradeda, pa da je on taj koji je ispričao povest o opsadi Troje, o Agamemnonu, Hektoru i Jeleni i o Odisejevim lutanjima. Solon bi žarko želeo da ga pita za to i mnoge druge stvari, ali time bi prekršio dogovor da neće ispitivati starog sveštenika.

Solon se nagnuo napred, sav usredsređen, odlučan da ništa ne propusti prilikom svoje poslednje posete. Amenhotep konačno ponovo progovori; glas mu nije bio ništa više do izdisaj aveti.

„Zakonodavče, reci mi o čemu sam juče pričao.“

Solon brzo odmota svitak i pregleda gusto napisane retke. Trenutak kasnije počeo je da čita, prevodeći grčko pismo sa svitka na egipatski kojim su sada govorili.

„Moćno carstvo vladalo je nekada većim delom sveta.“ Pogledom je prodirao kroz tamu. „Vladari tog carstva živeli su u ogromnom gradu-tvrđavi izgrađenom uz more, u velikom lavirintu dotad neviđenih hodnika. Bili su vrlo vešti u radu sa zlatom i slonovačom i neustrašivi borci s bikovima. Ali tada, zbog prkošenja Posejdonu, bogu mora, ceo grad-tvrđava progutan je u velikom potopu, a njegovi stanovnici nikad više nisu viđeni.“ Solon završi čitanje i podiže pogled pun očekivanja. „Tu ste stali.“

Posle naizgled beskonačno duge tišine, stari sveštenik ponovo progovori. Usne su mu se jedva micale, a glas je bio jedva jači od mrmljanja.

„Noćas ću ti, Zakonodavče, govoriti o mnogim stvarima. Ali prvo ću ti pričati o ovom izgubljenom svetu, o ponosnom gradu koji su satrli bogovi, o gradu koji su zvali Atlantida.“

Posle mnogo sati Grk je odložio pisaljku iz ruke bolne od neprekidnog pisanja i smotao svitak.

Amenhotep je završio. Ovo je bila noć punog meseca, početak Svečanosti Tota i sveštenici su morali da pripreme hram pre nego što u zoru stignu moliooci.

„To što sam ti rekao, Zakonodavče, nalazilo se ovde i nigde drugde“, prošaputao je Amenhotep, lagano kuckajući savijenim prstom po glavi. „Po drevnoj odluci ne smemo da napuštamo ovaj hram. Mi, veliki sveštenici, moramo da čuvamo ovo znanje kao svoje blago. Jedino zahvaljujući naredbi *astrologosa*, hramskog vidovnjaka, ti možeš da budeš ovde, voljom božanskog Ozirisa.“ Stari sveštenik nagnuo se napred s jedva primetnim smeškom na usnama. „I upamti, Zakonodavče: ja ne govorim u zagonetkama kao tvoji grčki proroci, ali stvari koje govorim mogu biti zagonetne. Govorim o istini koja mi je predata, a ne o istini koju sam sâm smislio. Došao si poslednji put. Idi sada.“ Dok se samrtno lice povlačilo u tamu, Solon je polako ustao, oklevajući na trenutak i osvrćući se poslednji put pre nego što je pognut izašao u sada praznu pisarnicu i krenuo prema ulazu obasjanom bakljama.

Ružičasta zora bojila je istočno nebo; jedva primetan sjaj pridavao je posebnu nijansu mesečini koja je i dalje treperila nad vodama Nila. Stari Grk bio je sam, pratilac ga je, kao i obično, ostavio na izlazu iz hrama. Zadovoljno je uzdahnuo dok je prolazio pored stubova hrama, kapitela isklesanih u obliku palminih grana, toliko različitih od jednostavnih oblika koje su koristili Grci. Poslednji put bacio je pogled na Sveto jezero i njegove jezive borbene obeliska i sfingi s ljudskim glavama, kao i divovske kipove faraona. Bilo mu je drago što sve to ostavlja iza sebe i zadovoljno je koračao niz prašnjavi put prema selu od glinenih opeka gde je odseo. U rukama je čvrsto stiskao dragoceni svitak, a preko ramena mu je visila torba opterećena teškom kesom s novcem. Sutra, pre nego što ode, daće svoj dar u zlatu boginji Net, kao što je obećao Amenhotepu kada su prvi put razgovarali.

I dalje je bio izgubljen u čudima koje je čuo. Zlatno doba, doba obilja kakvo nisu mogli da zamisle ni faraoni. Rasa koja je ovladala svim umećima, u vatri, kamenu i metalu. Ali to su ipak bili

samo ljudi, ne divovi, ne Kiklopi koji su sagradili drevne zidove Akropolja. Pronašli su božanske plodove i ubrali ih. Njihov grad-tvrđava blistao je poput Olimpa. Usudili su se da prkose bogovima i zbog toga su ih bogovi satrli.

Ali oni ipak žive dalje.

U svom sanjarenju nije primetio dve tamne prilike koje su se iskrale iza zida dok je ulazio u selo. Udarac ga je dočekaao potpuno nespremno. Dok je padao a oko njega nastajala tama, jedva da je bio svestan ruku koje su mu povlačile torbu s ramena. Jedna prilika zgrabila je svitak iz njegovog stiska i pocepala ga na komadiće, bacajući ih van vidokruga u mračan prolaz pun đubreta. Prilike su nestale jednako tiho kako su se i pojavile, ostavljajući na tlu krvavog i onesvećenog Grka.

Kada je došao sebi, nije se sećao ničega o toj poslednjoj noći u hramu. U preostalim godinama života retko je pričao o vremenu provedenom u Saisu i pisaljkom više nikada nije dotakao papir. Amenhotepova mudrost nikada više neće napustiti svetost hrama i biće naizgled izgubljena sa smrću poslednjih sveštenika, a mulj Nila prekriće hram i njegov ključ za najdublje tajne istorije.

PRVO POGLAVLJE

N ikada nisam video ništa slično!“

Reči su dolazile od ronioca u nepromočivom odelu koji se upravo pojavio iza krme istraživačkog broda i od uzbuđenja ostao bez daha. Nakon što je doplivaao do lestvica, skinuo je peraja i masku i pružio ih zapovedniku broda koji ga je dočekaao. S naporom se izvukao iz vode, na trenutak izgubivši ravnotežu pod teškim bocama s kiseonikom, ali povučen odozgo srećno je čitav završio na palubi. Mokru priliku brzo su okružili drugi članovi ekipe koji su čekali na ronilačkoj platformi.

Džek Hauard se spustio stepeništem s mosta i nasmešio prijatelju.

Ni dalje nije mogao da veruje da tako nezgrapna osoba može biti toliko pokretna pod vodom. Dok se provlačio između nabacane ronilačke opreme na zadnjoj palubi, obratio mu se podrugljivim glasom koji je tokom godina već postao deo uobičajenog međusobnog zadirkivanja.

„Mislili smo da si otplivao nazad do Atine na džin i tonik kraj oćevog bazena. Šta si pronašao, izgubljeno blago kraljice od Sabe?“

Kostas Kazancakis nestrpljivo odmahnu glavom dok se s teškom mukom uspinjao stepenicama prema Džeku. Bio je previše uzrujan da bi skinuo opremu sa sebe. „Ne“, dahtao je. „Ozbiljan sam. Pogledaj ovo.“

Džek se u sebi pomoli da vesti budu dobre. Ovo je bilo plansko ronjenje kako bi istražili podvodni greben pod muljem na vrhu potopljenog vulkana, a dva ronioaca koja su ušla posle Kostasa uskoro će izaći posle pauze za dekompresiju. Ove sezone više neće biti ronjenja.

Kostas otvori kopču i pruži mu podvodnu kameru, istovremeno pritiskajući dugme za pokretanje trake. Ostali članovi ekipe okupili su se iza leda visokog Engleza dok je otvarao minijaturni LCD monitor i aktivirao video-zapis. Posle nekoliko trenutaka Džekov skeptični smešak pretvorio se u tupo čuđenje.

Podvodni prizor osvetljavali su moćni reflektori koji su davali boju tami na gotovo sto metara dubine. Dva ronioaca klečala su na morskom dnu i koristila vazdušni most, veliku vakuumiranu cev koju je pokretao vazduh pod niskim pritiskom, kojim su usisavali sav mulj koji je prekrivao lokalitet. Jedan se borio pokušavajući da drži vazdušni most na mestu, dok je drugi nežno gurao mulj prema otvoru cevi. Njihov rad otkrivao je rukotvorine baš kao što ih i arheolozi otkrivaju na tlu koristeći lopatice.

Dok je kamera zumirala, dramatično se pojavio predmet koji je zaokupio ronioce. Tamni oblik vidljiv uz padinu nije bio kamen, već spojena masa metalnih ploča postavljenih u ukrštene redove, poput crepa. „Ingoti u obliku teleće kože“, uzbuđeno reče Džek. „Stotine njih. A tu je i mekši sloj pruca za pričvršćivanje tereta, baš kako je Homer opisao Odisejev brod.“

Svaka ploča istaknutih uglova bila je duga oko metar. Njihov oblik podsećao je na očišćenu i rastegnutu volovsku kožu. Bili su to karakteristični bakarni ingoti iz bronzanog doba, stari više od tri i po hiljade godina.

„Izgleda da su iz ranijeg razdoblja“, odvažio se jedan od studenata iz ekipe. „Šesnaesti vek pre Hrista?“

„Nesumnjivo“, potvrdi Džek. „I dalje su u redovima baš kako su i bili postavljeni, što bi moglo značiti da se ispod njih nalazi sačuvan trup. Možda je ovo najstariji ikad otkriven brod.“

Džekovo uzbuđenje raslo je dok je kamera prelazila niz padinu. Između ingota i ronilaca nazirale su se tri ogromne glinene posude, svaka visoka kao odrastao čovek i u prečniku šira od metra.

Bile su istovetne posudama koje je Džek video u spremištima u Knososu na Kritu. U njima su mogli da vide gomile pehara sa stalcima, iscrtanih predivnim, realistički prikazanim hobotnicama i drugim morskim motivima krivudavih oblika, sjedinjenih s lelujavim morskim tlom.

Nije bilo sumnje da je posredi grnčarija Minojaca, čuvene ostrvske civilizacije koja je cvetala u vreme Srednjeg i Novog egipatskog kraljevstva, ali je zatim naglo nestala oko 1400. pre Hrista. Knosos, lavirint iz priča o Minotauru, bio je jedno od najsenzacionalnijih otkrića prošlog veka. Na tragu Hajnriha Šlimana, arheologa koji je otkrio Troju, engleski arheolog Artur Evans odlučio je da dokaže kako je legenda o atinskom princu Tezeju i njegovoj voljenoj Arijadni utemeljena na događajima koji su isto toliko stvarni koliko i Trojanski rat. Palata koja se protezala južno od Herakliona bila je ključ za izgublenu civilizaciju koju je nazvao minojskom po njenom legendarnom kralju. Lavirint prolaza i odaja davao je priči o Tezejevoj borbi s Minotaurom neverovatnu verodostojnost i stotinama godina kasnije pokazalo se da su grčki mitovi mnogo bliži stvarnoj istoriji nego što se iko usudio da veruje.

„To!“, Džek zamahnu kroz vazduh šakom slobodne ruke; njegovu uobičajenu suzdržanost smenila su osećanja izazvana zaista značajnim otkrićem. Ovo je bio vrhunac niza godina tvrdoglave strasti, ispunjenje sna koji ga je vodio još od detinjstva. Bilo je to otkriće ravno Tutankamonovoj grobnici, otkriće koje će njegovoj ekipi osigurati počasno mesto u analima arheologije.

Džeku su i ove slike bile dovoljne, ali video je više, mnogo više dok je stajao potpuno usredsređen na monitor. Kamera se okrenula prema ronionicima na niskom grebenu ispod gomile ingota.

„Verovatno pramčani odeljci.“ Kostas je pokazivao na monitor. „Malo iza ovog uzvišenja nalazi se niz kamenih sidara i drvenih kobilica.“

Tačno pred njima pružalo se područje svetlucave žute boje koje je izgledalo kao odsjaj reflektora od sedimenata u vodi. Kada se kamera približila, oteo im se zajednički uzdah divljenja.

„To nije pesak“, prošaputa student. „To je zlato!“

Sada kada su znali šta gledaju, prizor je bio nenadmašno raskošan. U središtu se nalazio predivan zlatan putir, dostojan samog kralja Minosa, ukrašen složenim reljefom koji je prikazivao borbu s bikom. Uz njega je ležao zlatan kip žene u prirodnoj veličini, ruku uzdignutih u preklinjanju i glave ukrašene zmijama. Njene gole grudi bile su izrezbarene u slonovači, a svetlucavi tračak obojene svetlosti nagoveštavao je vrat ukrašen draguljima. Ispred nje nalazila se gomila bronzanih mačeva sa zlatnim drškama, oštrica ukrašenih prizorima borbe izrađenim od umetnutog srebra i plavog emajla.

Najblistaviji odsjaj dolazio je iz predela tačno ispred ronilaca. Svaki pomak ruke otkrivao je još jedan svetlucavi predmet. Džek je prepoznavao zlatne poluge, kraljevske pečate, nakit i prefinjene dijademe – krune isprepletene lišćem; sve je bilo nabacano jedno na drugo, kao da se nekada nalazilo u kovčegu za blago.

Objektiv kamere najednom se okrenuo prema površini i monitor se naglo zamračio. U zapanjenom ćutanju koje je usledilo, Džek je spustio kameru i pogledao Kostasa.

„Mislim da nas čeka posao“, tiho je rekao.

Džek je stavio svoj ugled na kocku zbog jednog vrlo neizvesnog poduhvata. U deceniji po završetku doktorata postao je opsednut pronalaženjem minojske olupine. Taj pronalazak potvrdio bi njegovu teoriju o pomorskoj nadmoći Minojaca u bronzanom dobu. Bio je uveren da najverovatniju lokaciju predstavlja skup grebena i ostrvaca nekih sto trideset kilometara severoistočno od Knososa.

Ali nedeljama su uzalud tražili. Pre nekoliko dana njihove nade probudio je, a zatim razvejao, pronalazak rimske olupine. Džek je očekivao da će to ronjenje biti poslednje ove sezone. Danas je trebalo ispitati novu opremu za njihov sledeći projekat. Džeka je još jednom pratila sreća.

„Možeš li mi pomoći?“

Kostas je izmoren seo kraj krmene ograde *Sikvesta*, i dalje neotkopčane opreme – na licu su mu kapljice vode bile pomešane s graškama znoja. Kasno poslepodnevno egejsko sunce kupalo ga

je svetlošću. Pogledao je vitko telo koje je stajalo nad njim. Džek je bio potomak jedne od najstarijih engleskih porodica, njegova jednostavna otmenost bila je jedini nagoveštaj njegovog privilegovanog porekla. Otac mu je bio avanturista koji je bežao od svog položaja koristeći svoje bogatstvo da bi porodicu vodio sa sobom na udaljena mesta zemaljske kugle. Njegov nekonvencionalan pristup vaspitanju učinio je Džeka autsajderom, čovekom koji se najbolje oseća kada je sam i kada nikome ne polaže račune. Bio je rođeni vođa koji je izazivao poštovanje, kako na komadnom mostu tako i na palubi.

„Šta bi ti bez mene?“, upita Džek sa smeškom dok je podizao boce s Kostasovih leđa.

Kostas, sin bogatog grčkog brodovlasnika, prezirao je životni stil plejboja koji mu se stalno nudio i umesto toga odlučio se za deset godina na Stenfordu i Masačusetskom institutu za tehnologiju, da bi završio kao stručnjak za podvodnu tehnologiju. Okružen brojnim alatima i delovima kojima samo on zna da rukuje, Kostas je redovno smišljao razne čudesne pronalaskе, kao da je neki moderni junak Žila Verna. Njegova strast prema izazovima bila je jednaka njegovoj društvenosti, što je ključno u zanimanju u kojem je neophodan timski rad.

Ova dva muškarca prvi put su se srela u bazi NATO-a u Izmiru, u Turskoj, kada je Džek bio regrutovan u Pomorsku obaveštajnu školu, a Kostas angažovan kao civilni savetnik UNANTSUB-a, Agencije za istraživanje protivpodmorničkog ratovanja pri Ujedinjenim nacijama. Nekoliko godina kasnije Džek je pozvao Kostasa da mu se pridruži na Međunarodnom pomorskom univerzitetu, u istraživačkoj instituciji koja je njihov dom sada već preko deset godina. Džek je kao direktor terenskog rada na MPU-u posmatrao kako njegovo odeljenje raste na četiri broda i više od dvesta zaposlenih. Uprkos jednako brzo rastućem inženjerskom odeljenju, Kostas je uvek nekako uspevao da nađe način i pridruži se Džeku kad bi stvari postale uzbudljive.

„Hvala ti, Džek“, Kostas je polako ustao, preumoran da bi išta više rekao. Uspravljen, bio je visok Džeku do ramena, ogromnih grudi i podlaktica, nasleđenih od generacija grčkih lovaca na sunđe-

re i mornara, i iste takve ličnosti. Ovaj projekat je i njemu prirastao za srce i odjednom se osetio iscrpljenim od uzbuđenja izazvanog otkrićem. On je zapravo pokrenuo ekspediciju, koristeći veze svog oca s grčkom vladom. Iako su se sada nalazili u međunarodnim vodama, podrška Grčke mornarice bila je nezamenjiva, čak su ih snabdevali i bocama čistog kiseonika, potrebnim za ronjenje s trokomponentnom mešavinom.

„Umalo da zaboravam.“ Kostasovo okruglo, preplanulo lice razvuklo se u osmeh dok je gurao ruku u jaknu za stabilizovanje plovnosti. „Za slučaj da si pomislio kako sam sve ovo izmislio.“

Izvukao je paketić umotan u zaštitni neopren i pružio ga s pobedničkim sjajem u očima. Džek nije bio spreman na težinu predmeta i umalo ga je ispustio. Razmotao je pakovanje i uzdahnuo od iznenađenja.

Držao je disk od punog metala, približno veličine dlana, površine uglačane kao da je sasvim nov. Nije bilo sumnje u duboki sjaj zlata bez primesa, zlata čistoće zlatne poluge.

Za razliku od brojnih akademskih kolega, Džek se nikada nije pretvarao da ga blago ne zanima i na trenutak je dozvolio da ga preplavi uzbuđenje što drži nekoliko kilograma zlata. Kada ga je podigao prema suncu, disk se presijavao u blistavim zracima kao da isijava veliku količinu energije zatočene milenijumima.

Još više se uzбудio kada je na sunčevoj svetlosti ugledao oznake na njegovoj površini. Spustio je disk u Kostasovu senku i prstima prešao preko ispupčenja, precizno načinjenih na izbočenoj strani.

U središtu se nalazila linearna oznaka, nalik velikom slovu „H“, s kratkom crtom koja se spušta s poprečne linije i četiri crte koje se kao češalj pružaju sa svake strane. Oko ivice diska protezale su se tri koncentrične kružnice, svaka razdeljena na dvadeset odeljaka. Svaki odeljak imao je drugačiji simbol ugraviran u metalnu površinu. Džeku su simboli na spoljnoj kružnici izgledali kao piktogrami, simboli koji nose značenje reči ili neke izreke. Letimičnim pogledom razaznao je ljudsku glavu, čoveka u hod, veslo, brod i klip kukuruza. Unutrašnji delovi bili su usklađeni s onima uz ivicu, samo što su sadržali linearne znakove. Svaki je bio različit, ali izgledali su više kao slova nego kao piktogrami.

Kostas je stajao i posmatrao Džeka kako potpuno zadubljen proučava disk. Oči su mu sijale na način koji je Kostas ranije već video. Džek je dodirivao herojsko doba, vreme obavijeno mitovima i legendama, ali i vreme koje se tako sjajno otkriva u veličanstvenim palatama i utvrđenjima, u plemenitim umetničkim delima i oružju savršene izrade. Razgovarao je s drevnom prošlošću na jedini mogući način; istraživanjem ostataka brodoloma, držeći neprocenjivi predmet koji nije bio odbačen, nego brižno čuvan sve do trenutka katastrofe. Ali bio je to tajanstvenošću obavijen predmet, za koji je znao da će ga bez predaha vući dalje, sve dok mu ne oda sve svoje tajne.

Džek je nekoliko puta okrenuo disk u rukama i ponovo pogledao natpise, dok mu je um jurio kroz fakultetske kurseve iz istorije pismenosti. Već je video ovako nešto. U mislima je napravio zabelešku da elektronskom poštom pošalje sliku nalaza profesoru Džeјmsu Dilenu, svom starom mentoru na Univerzitetu u Kembridžu i jednom od vodećih svetskih znalaca drevnog grčkog pisma.

Džek vrati disk Kostasu. Na trenutak su se samo gledali, očiju zažarenih od uzbuđenja. Džek se pridruži ekipi koja je oblačila opremu kraj lestvica na krmi. Pogled na toliko zlato udvostručio je njegov žar. Međunarodne vode predstavljaju najveću opasnost za arheologiju, slobodno područje gde nijedna zemlja nema pravnu nadležnost. Svaki pokušaj uspostavljanja globalnog pomorskog zakona završio se neuspehom. Nadziranje tako velikog područja činilo se nemogućim zadatkom. Ali napredak tehnologije doveo je dotle da su daljinski navođene podmornice, poput one koju su koristili prilikom pronalaska *Titanika*, sada bile malo skuplje od automobila. Istraživanje podmorskih dubina, nekada privilegija samo nekolicine instituta, sada je bilo otvoreno svima, što je dovelo do masovnog uništavanja istorijskih nalazišta. Organizovani pljačkaši s najsavremenijom tehnologijom pustošili su morsko dno bez ikakvih zabeležaka za buduća pokoljenja, a predmeti su zauvek nestajali u rukama privatnih kolekcionara. Ekipe s MPU-a nisu se borile samo protiv neovlašćenih posrednika. Pokradene starine postale su vrlo vredno platežno sredstvo u kriminalnom podzemlju.

Džek podiže pogled prema platformi merača vremena i oseti poznatu navalu adrenalina dok je signalizovao nameru da zaroni. Pažljivo je počeo da slaže opremu, podešavajući ronilački računar i proveravajući pritisak u bocama, tako metodično i profesionalno kao da u ovom danu nema ničeg posebnog.

Zapravo je jedva uspevao da potisne uzbuđenje.

DRUGO POGLAVLJE

Moris Hibernmajer je ustao i obrisao čelo, na trenutak se zagledavši u sjaj obrisanog znoja. Pogledao je na sat. Bilo je gotovo podne, primicao se kraj radnog dana, a pustinjska vrućina postajala je nesnosna. Izvio je leđa i trgao se, odjednom svestan bola koji potiče od pet sati saginjanja nad prašnjavim rovom. Polako je krenuo prema središnjem delu nalazišta kako bi obavio uobičajenu dnevnu inspekciju. Šešir s velikim obo-dom, male, okrugle naočari i kratke pantalone do kolena davali su mu pomalo komičan izgled nekog drevnog carskog graditelja. Takav izgled je skrivao njegov status jednog od najvećih svetskih egiptologa.

Ćutke je posmatrao iskopinu dok su mu misli pratile uobičajeno zveckanje pijuka i povremenu škripu kolica. Ovo možda nije bilo tako blistavo kao Dolina kraljeva, pomislio je, ali ima mnogo više drevnih predmeta. Bile su potrebne godine bezuspešne potrage pre nego što je pronađena Tutankamonova grobnica; ovde su doslovno bili do kolena u mumijama. Uz stotine već iskopanih svakodnevno su otkrivali nove svaki put kad bi neki od prolaza očistili od peska.

Hibernmajer odšeta do duboke jame u kojoj je sve počelo. Zagledao se preko ivice u podzemni lavirint, mrežu tunela isklesanih u kamenu, s udubljenjima u kojima su mrtvi neometano ležali već